

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 24 marca 2026 r.

znak sprawy: DSR-VIIa.530.9.2026.MCh

identyfikator koszulki:

telefon: 22 273 80 75

e-mail: Malgorzata.Chodowicz@mfi.gov.pl

Pan Stanisław Jastrzębski
Przewodniczący Zarządu
Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: wspierania obszarów wiejskich w nowej edycji Funduszy Norweskich i EOG oraz utworzenia krajowego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo dotyczące stanowiska Związku Gmin Wiejskich RP odnoszącego się do wypowiedzi Wiceministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie nowej edycji Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz kwestii systemowych instrumentów infrastrukturalnych dedykowanych obszarom wiejskim, przedstawiam stanowisko Ministerstwa.

Informuję, że w ramach obecnej, czwartej edycji Funduszy Norweskich i EOG obowiązujący dokument programowy (*Programme areas and funds for the EEA and Norway Grants 2021-2028*) nie wskazuje obszarów wiejskich jako odrębnego, samodzielnego adresata wsparcia. Jednocześnie dokument ten określa priorytety państw EFTA – koncentracja na zielonej transformacji, demokracji oraz odporności. Priorytety te stanowią zasadniczy punkt odniesienia dla tej edycji funduszy. Obszary wsparcia uzgodnione dla Polski pozostają spójne z tymi założeniami i zostały zatwierdzone przez państwa-darczyńców.

Brak wyodrębnienia obszarów wiejskich jako samodzielnego adresata wsparcia wynika ze specyfiki mechanizmu Funduszy Norweskich i EOG, które opierają się na ścisłej współpracy bilateralnej pomiędzy państwami-darczyńcami – Liechtensteinem, Islandią i Norwegią – a Polską jako państwem-beneficjentem.

Instrument ten realizuje dwa główne cele: zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych w EOG oraz wzmacnianie relacji dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a krajami korzystającymi ze wsparcia. Cele te mają charakter wspólny dla wszystkich państw-beneficjentów.

W konsekwencji zakres tematyczny wsparcia nie jest określany jednostronnie przez Polskę. Państwa EFTA wskazują dla każdej edycji zamknięty katalog obszarów wsparcia (tzw. „Blue Book”), wspólny dla wszystkich państw-beneficjentów i stanowiący ramy wdrażania funduszy. W toku negocjacji wybierane są spośród wskazanych w nim obszarów konkretne programy i sektory realizowane w danym kraju. Oznacza to, że Fundusze Norweskie i EOG nie mogą stanowić podstawy do utworzenia odrębnego programu dedykowanego wyłącznie obszarom wiejskim.

Jednocześnie, odnosząc się do kwestii wspierania obszarów wiejskich, należy podkreślić, że stanowią one istotny element polityki rozwoju państwa i są uwzględniane w działaniach ukierunkowanych na rozwój społeczno-gospodarczy kraju. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma zapewnienie obszarom wiejskim warunków trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Wyrazem tego podejścia jest wyznaczenie w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. (SRP2035) obszaru strategicznej interwencji (OSI) dotyczącego wsparcia obszarów wiejskich wymagających większego włączenia w procesy rozwojowe. Celem interwencji jest wzmocnienie endogenicznych potencjałów tych obszarów oraz zwiększenie odporności na kryzysy i negatywne skutki zmian demograficznych.

Interwencja publiczna w ramach OSI ukierunkowana będzie na wzmacnianie impulsów rozwojowych na obszarach wiejskich. Działania obejmować będą – w zależności od zidentyfikowanych problemów i oczekiwanych rezultatów – m.in.: wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy oraz rozwój infrastruktury, w tym cyfrowej. Szczególnie istotne będzie podtrzymywanie i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w pobliżu miejsca zamieszkania, co z jednej strony pozwoli ograniczyć bodźce migracyjne do większych ośrodków miejskich, a z drugiej zapewni mieszkańcom dostęp do usług rynkowych.

Istotnym elementem interwencji będzie również zapewnienie mieszkańcom obszarów wiejskich dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, w tym transportu lokalnego i ponadlokalnego, ochrony zdrowia, usług opiekuńczych i pomocy społecznej, edukacji publicznej – w tym szkolnictwa ponadpodstawowego i zawodowego – a także wsparcia dla rodzin oraz działań w ramach polityki senioralnej.

Obecnie prowadzone są prace nad nową krajową strategią rozwoju regionalnego 2035 (ksrr), która będzie rozwijać i uszczegóławiać zapisy dotyczące wsparcia obszarów wiejskich wymagających większego włączenia w procesy rozwojowe. Na obecnym etapie prowadzone są pogłębione analizy społeczno-gospodarcze różnych typów terytoriów, w tym obszarów wiejskich obejmujące m.in.

uwarunkowania demograficzne, sytuację na rynku pracy, dostęp do usług publicznych oraz potencjał rozwojowy. Wyniki tych prac stanowią podstawę do zaprojektowania konkretnych działań odpowiadających na rzeczywiste potrzeby tych obszarów. Na dalszym etapie określone zostaną także rozwiązania programowe i instrumenty wsparcia, które w sposób komplementarny i systemowy będą wspierały ich rozwój. Jednocześnie polityka regionalna zakłada zintegrowane i kompleksowe podejście do rozwoju terytorialnego, uwzględniające powiązania miejsko-wiejskie, dlatego działania rozwojowe nie są projektowane w ścisłym podziale na miasta i obszary wiejskie, lecz z perspektywy funkcjonalnych relacji między nimi.

Wsparcie dla rozwoju obszarów wiejskich stanowi również istotny element przygotowań do kolejnej perspektywy finansowej na lata 2028-2034, zarówno w ramach polityki spójności, jak i Wspólnej Polityki Rolnej. Prace nad programowaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR) dla Polski angażują resorty, samorządy województw oraz partnerów spoza administracji publicznej. Biorąc pod uwagę szeroki katalog wyzwań związanych z rozwojem obszarów wiejskich – obejmujących m.in. rynek pracy, rozwój kompetencji, procesy depopulacyjne oraz inwestycje w infrastrukturę społeczną, energetyczną, cyfrową i transportową – tak szerokie grono interesariuszy jest w pełni uzasadnione.

Jednocześnie PPKR powinien w sposób precyzyjny określić także inne kluczowe priorytety rozwojowe, powiązane z jasno zdefiniowanymi celami rozwojowymi Polski i Unii Europejskiej, tak aby skutecznie odpowiadały na wyzwania krajowe, regionalne i europejskie.

Na podstawie tych zasadniczych uzgodnień, wypracowanych w szerokim gronie instytucji, możliwe będzie przeprowadzenie dalszych analiz oraz podjęcie decyzji dotyczących podziału odpowiedzialności i alokacji środków na poszczególne działania przewidziane w planie.

W mojej ocenie dialog, możliwie szybkie uzgodnienie priorytetów oraz ich operacjonalizacja powinny stanowić wspólny cel wszystkich zaangażowanych stron. Pozwoli to na sprawne przeprowadzenie rozmów z Komisją Europejską oraz przygotowanie nowej perspektywy finansowej w zakładanym czasie.

W odniesieniu do postulatu utworzenia odrębnego, wieloletniego instrumentu infrastrukturalnego dedykowanego obszarom wiejskim należy podkreślić, że w ramach nowej polityki regionalnej przewidziano zarówno wprowadzenie nowych instrumentów wdrożeniowych, jak i doskonalenie rozwiązań dotychczas funkcjonujących. Istotnym kierunkiem jest przy tym dążenie do łączenia różnych źródeł finansowania oraz lepszej integracji działań realizowanych w ramach polityk społeczno-gospodarczych w odniesieniu do zróżnicowanych typów terytoriów, zamiast ich rozpraszania.

W tym duchu zakłada się konsolidację programów i linii budżetowych w ramach jednego źródła oraz wzmocnienie komplementarności instrumentów wsparcia,

co pozwoli na uzyskanie efektu synergii. W praktyce umożliwi to skuteczniejsze odpowiadanie na specyficzne potrzeby terytoriów, w tym obszarów wiejskich, przy zachowaniu spójności działań dotyczących infrastruktury, usług publicznych, rynku pracy oraz wsparcia społecznego. Takie podejście sprzyjać będzie bardziej efektywnemu wykorzystaniu dostępnych środków oraz wzmacnianiu lokalnych impulsów rozwojowych, szczególnie w gminach i powiatach o niższym potencjale gospodarczym.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, należy podkreślić, że rozwój obszarów wiejskich pozostaje ważnym elementem polityki rozwoju państwa, w tym polityki regionalnej, i będzie uwzględniany w projektowanych instrumentach wsparcia w sposób komplementarny i systemowy.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Stefan Krajewski, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi